

zaaknummer 2012T879

23 juli 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. R.A. Hebly, advocaat te Amersfoort,

tegen:

(wijlen) **[naam],**
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven priester van het Bisdom [naam] en het Bisdom
Rotterdam.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 20 november 2013.

Op 28 maart 2014 is bij de griffie een reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Bisschop van Rotterdam.

Op 1 juli 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn zwager, de heer [naam] en heeft zijn standpunt nader toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Hebly.

Namens het Bisdom Rotterdam is verschenen [naam].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is gedurende de periode 1942-1947, tijdens logeerweekenden bij de oom en tante van aangeklaagde in [plaats], seksueel misbruikt door aangeklaagde.

Klager komt uit een groot katholiek gezin van elf kinderen. Klager is de oudste zoon; hij heeft één oudere zus en negen jongere broers en zussen. De vader van klager werkte bij de spoorwegen in ploegendienst. Vaak sliep de vader overdag waardoor er voor klager weinig gelegenheid was om met hem te praten. De moeder van klager was het belangrijkste voor de familie. In de zomer van 1941 ging klager naar de vakantieschool van de [parochie] te [Amsterdam]. De vakantieschool werd geleid door iemand van de parochie maar ook door studenten van het seminarie. Aangeklaagde was één van die studenten. Aangeklaagde zat op het seminarie in [plaats] ([land]) maar verbleef in de zomer bij familie in [plaats]. Aangeklaagde had meteen bijzondere belangstelling voor klager en bezocht hem thuis gedurende de periodes dat hij bij familie in Nederland verbleef. Aangeklaagde was een graag

geziene gast in de familie van klager. Hij was erg vriendelijk en aardig. Aangeklaagde stelde voor om klager af en toe mee te nemen voor een wandeling. De ouders van klager stemden hierin toe. Klager waardeerde de bijzondere aandacht zeer en genoot aanvankelijk van de belangstelling en het gezelschap van aangeklaagde. Klager zag in aangeklaagde een vaderfiguur, die hij in feite ontbeerde. In 1942 stelde aangeklaagde voor dat klager mee zou gaan naar de tante en oom van aangeklaagde in [plaats]. Daar werd dan ook gelogeed. Gelet op de vriendschap die inmiddels tussen aangeklaagde en de familie van klager was ontstaan werd dat door klagers moeder goedgevonden. Klager sliep met aangeklaagde in [plaats] in één bed. Aangeklaagde raakte klager daarbij steeds aan. Aanvankelijk dacht klager dat het om een toevallige aanraking ging of wellicht om een aanraking zoals die tussen vaders en zonen gewoon is, doch gaandeweg veranderden de aanrakingen in betastingen en het spelen met en strelen van de geslachtsdelen van klager. Van 1942 tot 1947 ging klager ongeveer twee maal per jaar met aangeklaagde mee logeren bij de oom en tante in [plaats]. Telkens vond dan dit misbruik plaats. Gaandeweg raakte klager steeds meer in verwarring en begon hij zich te realiseren dat de wijze waarop aangeklaagde hem aanraakte niet gewoon was en zelfs zeer onplezierig. Klager heeft in 1948 de moed gevonden om de vriendschap met aangeklaagde in een brief te beëindigen. Het misbruik is daarmee gestopt.

2.2. Klager heeft veel last ondervonden van het misbruik. Klager kreeg last van haatgevoelen jegens aangeklaagde en had behoefte hem de les te lezen. Klager heeft het zover niet laten komen.

De gevoelens van woede komen ook voort uit het feit dat klager geen kinderen heeft kunnen krijgen. Dit heeft hij als een groot gemis ervaren. Klager heeft zich nooit aan de indruk kunnen onttrekken dat zijn onvruchtbaarheid het gevolg is geweest van de betastingen door aangeklaagde. Later kreeg klager ook incontinentieklachten.

2.3. Het misbruik heeft ook gevolgen gehad voor het werkzame leven van klager. Klager wilde, net als aangeklaagde, naar het seminarie en was daar al ingeschreven. Na het misbruik wilde klager niets meer met de kerk te maken hebben en heeft hij zich uit de opleiding laten schrijven. Klager heeft toen zijn dienstplicht vervuld. Hem werd een vaste aanstelling bij de Landmacht aangeboden. Voor de desbetreffende functie diende klager onder meer psychologisch te worden gekeurd. Daar werd vastgesteld dat klager een trauma had opgelopen; hij heeft een tijd verbleven in het neurologisch hospitaal te [plaats]. Klager werd ongeschikt bevonden voor de functie vanwege 'gebreken'.

Klager heeft vervolgens allerlei administratieve functies vervuld in de exportbevordering. Uit liefhebberij studeerde hij in de avonduren; onder meer psychologie en [vak]. Klager is gedurende 13 jaar leraar [vak] geweest op een middelbare school. Na zijn pensionering is hij filosofie gaan studeren en thans is hij bezig met het schrijven van een proefschrift.

2.4. Klager hoopt erkenning en genoegdoening te ontvangen voor hetgeen hem is aangedaan.

3. De inhoudelijke reactie (zakelijk weergegeven)

Bisschop [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat in de archieven uitgebreid onderzoek is verricht naar het leven van aangeklaagde. Aangeklaagde is in 1960 geïncardineerd in het Bisdom Rotterdam. In de jaren 1941-1949 volgde aangeklaagde zijn studie in [plaats]. In opdracht van de aartsbisschop van [plaats] werd aangeklaagde op 15 juni 1946 in [plaats] tot priester gewijd. Na zijn wijding is aangeklaagde gedurende 12 jaar in [plaats] als priester werkzaam geweest. In december 1958 keerde aangeklaagde terug naar Nederland. Bisschop [naam] heeft bij zijn inhoudelijke reactie een kopie van een brief van 5 december 1958 van vicaris-generaal [naam] van het Aartsbisdom [plaats] gevoegd. Uit die brief kan

geconcludeerd worden dat er in die periode ten aanzien van aangeklaagde sprake was van verdenking van strafbare incidenten met betrekking tot jonge jongens. Ter zitting heeft [naam] benadrukt dat het Bisdom de brief zeer serieus neemt en ziet als belangrijke aanwijzing in het dossier van klager.

Van de kant van het Bisdom wordt onderstreept dat daden van seksueel misbruik ten allen tijde krachtig dienen te worden afgekeurd. Wanneer een priester zich schuldig maakt aan dergelijke daden dan is dat een grove schending van de waardigheid van het kind als persoon, een schending ook van het vertrouwen dat een minderjarige leerling terecht stelt in een priester, een schending van de celibaatsgeloofte waaraan een priester gehouden is alsook een misbruik van de positie die de priester heeft als leraar/zielverzorger.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer tweeënzeventig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben voorgedaan. Aangezien aangeklaagde is overleden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager in de periode van 1942 tot 1947 gedurende logeerweekenden bij de oom en tante van aangeklaagde te [plaats], het slachtoffer is geworden van seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde. Dit misbruik bestond uit het spelen met en betasten van de geslachtsdelen van klager. Het misbruik heeft gedurende een periode van vijf jaar ongeveer twee maal per jaar plaatsgevonden.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaringen van zijn zusters, mevrouw [naam] en mevrouw [naam], die hebben verklaard dat aangeklaagde het gezin van klager veelvuldig bezocht. Zij hebben voorts verklaard, net als zijn broer de heer [naam] en zijn zwager de heer [naam], dat klager hen vanaf 2009 over het door aangeklaagde gepleegde misbruik heeft verteld.

Voorts wordt de verklaring van klager ondersteund door de verklaring van mevrouw [naam], werkzaam bij de [apotheek] in [plaats], dat klager haar in 2008 over het misbruik door aangeklaagde heeft verteld. Ook de verklaring van drs. [naam], huisarts van klager, die bevestigt dat klager tijdens spreekuren in 2010 met haar heeft gesproken over het misbruik door aangeklaagde gepleegd, ondersteunt het verhaal van klager.

De Klachtencommissie hecht voorts grote waarde aan de door het Bisdom overgelegde brief van vicaris-generaal [naam] van 5 december 1958 uit [plaats] waaruit naar het oordeel van de commissie blijkt dat aangeklaagde in [land] aan justitie is onttrokken na aanklachten wegens “vergrijpen jegens de eerbaarheid van jonge jongens”. Om strafvervolgning te voorkomen werd aangeklaagde namelijk onmiddellijk naar Nederland gestuurd. De bevestiging van

[naam] dat het Bisdom de brief ziet als een belangrijke aanwijzing in het dossier van klager heeft de Klachtencommissies gesterkt in haar overtuiging dat het onderhavige misbruik aannemelijk moet worden geacht.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van het gezag dat aangeklaagde aanvankelijk als seminarist en later als gewijd priester had en gezien de emotionele afhankelijkheidsrelatie van klager tot aangeklaagde hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik ongeveer twaalf jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waartegen klager hoog opzag, die een vaderrol voor klager is gaan vervullen en in wie klager vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen worden genomen. De Klachtencommissie hoopt dat de gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan kunnen bijdragen aan de vermindering van dat leed. Bisschop [naam] heeft hiertoe een eerste stap gezet door in de schriftelijke reactie het leed dat klager is aangedaan te erkennen en oprecht excuses aan te bieden en spijt en medeleven te betuigen. [Naam] heeft ter zitting de erkenning en spijtbetuiging herhaald.

4.6. De Klachtencommissie wijst klager erop dat hij zich, bij een gegrondverklaring van de klacht door de Bisschop van Rotterdam, voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van Rotterdam om de klacht grondig te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 23 juli 2014 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.